Zaaknummer: 0098226627
Documentnummer: 0098621600

gemeente Weststellingwerf

Memo

Aan:	Gemeenteraad van Weststellingwerf
Van:	College van Burgemeester en wethouders
Team:	A&O
Datum:	20 juni 2024
Onderwerp:	Effecten meicirculaire 2024 gemeentefonds
Bijlage memo:	Geen.

Geachte leden van de raad,

Via deze memo informeren we u over de uitkomsten van de gemeentefondscirculaire die we op 27 mei 2024 hebben ontvangen. Jaarlijks verschijnen drie circulaires. In mei, september en december. De effecten van deze meicirculaire lichten we in deze memo toe.

1. Samenvatting

a. In 2024 ontvangen we € 575.000 meer inkomsten (uit de algemene uitkering) dan we bij de voorjaarsnota 2024 voorspelden. Hiervan is € 212.000 voor de uitvoering van de omgevingswet. We verwerken dit in de najaarsnota van 2024;
b. Op basis van de uitkomsten van de circulaire ontvangen we meer algemene uitkering in 2025 en volgende jaren. We stellen daarom de saldi van de begroting positief bij. In 2025 stellen we het begrotingssaldo met ongeveer € 1,1 miljoen bij, in 2026 met € 443.000, in 2027 met € 358.000 en in 2028 met € 301.000 (allen positief).

2. Highlights van de meicirculaire 2024 gemeentefonds

In de meicirculaire is de voorjaarsnota van het Rijk verwerkt. Eerder ontvingen wij hierover al een ledenbrief van de VNG. Op basis van die ledenbrief hebben wij de uitkomsten van de voorjaarsnota van het Rijk ook al in onze eigen voorjaarsnota/kadernota verwerkt. Dit betreft het schrappen van de oploop van de opschalingskorting en de ruimte van het plafond van het btw-compensatiefonds. Meer hierover kunt u lezen in onze voorjaarsnota 2024 en kadernota 2025-2027.

Daarnaast is in deze meicirculaire ook de nieuwe financieringssystematiek, op basis van het bbp, ingevoerd. Deze nieuwe systematiek is vervroegd ingevoerd, van 2027 naar 2024. Het betekent dat het accres nu niet meer gekoppeld is aan de rijksuitgaven (‘samen trap op-trap af’), maar aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Door deze nieuwe systematiek is het accres de komende jaren lager. Het Rijk corrigeert dit echter voor de jaren t/m 2029, waardoor het accres voor die jaren per saldo € 0 is.

3. Financiële effecten van de meicirculaire 2024 voor onze gemeente

De meicirculaire 2024 leidt tot het volgende meerjarige beeld:

Omschrijving (bedragen x 1.000) - = nadelig	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Voorjaarsnota 2024 - Kadernota 2025-2028					
Algemene uitkering*	64.487	65.570	63.216	63.722	64.388
Totaal gemeentefonds: decembercirculaire 2023	**64.487**	**65.570**	**63.216**	**63.722**	**64.388**
Meicirculaire 2024					
Algemene uitkering*	65.062	67.436	63.659	64.080	64.689
Totaal gemeentefonds: Meicirculaire 2024	**65.062**	**67.436**	**63.659**	**64.080**	**64.689**
VJN 2024/Kadernota 2025-2058 vs Meicirculaire 2024					
Algemene uitkering	575	1.866	443	358	301
Vervallen beparing Jeugd (vermindering uitgaven wordt teruggedraaid)		-800			
Verschil VNJ 2024/KN 2025-2028 vs Meicirculaire 2024	**575**	**1.066**	**443**	**358**	**301**

* Dit is de stand van de algemene uitkering, **na** verwerking van de hervormingsagenda Jeugd (voor de jaren 2026-2028). Conform de uitgangspunten van de begroting 2024 is de hervormingsagenda Jeugd verwerkt als een vermindering van de uitgaven in programma 6 en een toename van de algemene uitkering in overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.

Het effect van de meicirculaire op de begrotingssaldi wordt bij onderdeel 4 van deze memo weergegeven.

3a. Het jaar 2024

De algemene uitkering laat ten opzichte van de voorjaarsnota 2024 een positieve bijstelling zien van €575.000. De grootste afwijkingen voor het jaar 2024 worden hieronder toegelicht.

Hoeveelheidsverschillen, ontwikkeling uitkeringsbasis en WOZ mutaties

De algemene uitkering wordt berekend op basis van maatstaven. Diverse landelijke aantallen (maatstafgegevens) zijn bijgesteld. Vooral de ontwikkeling in het aantal huishoudens met een laag inkomen met drempel, laag opleidingsniveau met drempel, landelijke en regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid, het aantal bijstandsontvangers en de OZB-maatstaven hebben invloed op de uitkering. De uitkeringsbasis wijzigt daardoor.

De rekentarieven van de ozb verdeelmaatstaf zijn aangepast en afgestemd op de WOZ-tijdvakken (waardepeildatum 1 januari 2023) en de marktontwikkelingen. Ook dit is van invloed op de algemene uitkering.

Voor ons betekenen bovenstaande ontwikkelingen een nadeel van ongeveer € 195.000 in 2024.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor een betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Gemeenten kunnen deze middelen inzetten om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden, zoals het verdubbelen van het gebruik van de schuldhulpverlening en het tegengaan van kinderarmoede. Voor Weststellingwerf gaat dit om een bedrag van € 50.000 vanaf 2024.

Werkdrukverlaging jeugdbescherming

In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door gecertificeerde instellingen (GI's). In dat akkoord is afgesproken dat het

ministerie structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan deze werkdrukverlaging. Dit akkoord is van kracht tot een wettelijke regeling (al dan niet als onderdeel van de Hervormingsagenda) in werking treedt. Voor onze gemeente betekent dit vooralsnog dat wij vanaf 2024 (structureel) € 55.000 meer algemene uitkering ontvangen.

Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg
Er worden gelden uit het gemeentefonds gehaald voor een compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg. Deze middelen worden ingezet om gemeenten die het betreft te compenseren voor de niet beoogde kosten van 2022 en 2023 na inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Dit betekent dat wij in 2024 € 50.000 minder algemene uitkering krijgen.

Participatie
De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van loon- en prijsbijstelling. Daarnaast worden middelen toegevoegd om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Ook wordt de rijksbijdrage voor beschut werk verhoogd. Hierdoor en door aanpassing van de drempelbedragen wijzigt de verdeling van de bedragen per gemeente. In totaliteit betekent dit een toename van de uitkering van ongeveer € 515.000 in 2024.

Uitvoeringskosten Omgevingswet
Het Rijk stelt middelen beschikbaar om er voor te zorgen dat alle betrokken partijen aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Deze middelen, voor ons € 212.000 eenmalig in 2024, worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Wij zullen deze middelen conform andere jaren toevoegen aan het (restant)budget voor de implementatie Omgevingswet. Daardoor zijn deze middelen beschikbaar voor de implementatie van de Omgevingswet en vallen ze niet vrij in het begrotingssaldo.

Overig
De overige mutaties in de meicirculaire zijn relatief klein van omvang. Verder wordt de komende periode bekeken of de extra inkomsten vanuit de algemene uitkering leiden tot extra uitgaven of dat deze reeds meegenomen zijn in de voorjaarsnota 2024. Mochten op basis van de meicirculaire alsnog wijzigingen nodig zijn, dan worden deze meegenomen in de najaarsnota.

3b. De jaren 2025-2028
De belangrijkste ontwikkelingen binnen het gemeentefonds voor de jaren 2024 tot en met 2027 worden hieronder toegelicht.

Hoeveelheidsverschillen, ontwikkeling uitkeringsbasis en WOZ mutaties
Zie voor een toelichting onderdeel 3a ‘het jaar 2024’. Deze ontwikkeling is ook van invloed op de jaren 2025 en verder. Voor de jaren 2025 fluctueert het nadeel van € 340.000 in 2025 naar ongeveer € 140.000 in 2028.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden
Zie voor een toelichting onderdeel 3a ‘het jaar 2024’. Deze ontwikkeling is ook van invloed op de jaren 2025 en verder. Dit betreft een structureel bedrag € 55.000 (voordeel) vanaf 2025.

Werkdrukverlaging jeugdbescherming
Zie voor een toelichting onderdeel 3a ‘het jaar 2024’. Deze ontwikkeling is ook van invloed op de jaren 2025 en verder. Dit betreft een structureel bedrag € 55.000 (voordeel) vanaf 2025.

Participatie
Zie voor een toelichting onderdeel 3a ‘het jaar 2024’. Deze ontwikkeling is ook van invloed op de jaren 2025 en verder. Dit betreft een bedrag (voordeel) van € 340.000 in 2025 aflopend naar € 285.000 in 2028.

Vrijval reservering in het gemeentefonds voor compensatie Voogdij 18+
In de meicirculaire 2022 is de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Er is toen echter een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Deze reservering valt nu vrij en wordt ook overgeheveld naar de algemene uitkering. Voor onze gemeente betekent dit een voordeel van structureel € 60.000 vanaf 2026.

Besparingsverlies Jeugdzorg
De geraamde besparing van uit het Rijk (coalitieakkoord Rutte IV) op de jeugdzorg kan in 2025 nog niet gerealiseerd worden. Dit omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden worden in 2025, vooralsnog incidenteel, middelen toegevoegd aan de algemene uitkering. Hiermee kan in onze begroting de vermindering van de uitgaven op het Sociaal Domein vervallen (€ 800.000). Daarnaast kan de stelpost die wij hiervoor in 2025 nog in de begroting hadden staan ook vrijvallen. Dat levert een eenmalig voordeel van ongeveer € 800.000 in 2025 op.

In het hoofdlijnenakkoord van de formerende partijen is opgenomen dat de besparing op de jeugdzorg ook voor 2026 en verder vervalt. Dit is uiteraard nog niet definitief en ook niet in de meicirculaire opgenomen. Mocht de besparing inderdaad worden teruggedraaid, dan verloopt dit als het goed is budgettair neutraal (per saldo € 0) in onze begroting.

Overig
De overige mutaties in de meicirculaire zijn relatief klein van omvang. Verder wordt de komende periode bekeken of de extra inkomsten vanuit de algemene uitkering leiden tot extra uitgaven of dat deze reeds meegenomen zijn in de kadernota 2025.

4. Vertrekpunt programmabegroting 2025-2028
Op basis van de uitkomsten van de meicirculaire 2024 stellen we de resultaten zoals gepresenteerd in de voorjaarsnota 2024 bij. Dit doen we voor de jaarschijf 2024 in de najaarsnota. Voor de jaarschijven 2025 – 2028 verwerken wij de effecten van de meicirculaire in de programmabegroting 2025-2028.

(bedragen x 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Saldi 2024-2028 na VJN 2024/KN 2025-2028	232	418	-2.572	-2.354	-2.549
Mutaties algemene uitkering meicirculaire	575	1.066	443	358	301
Toevoegen aan budget implementatie omgevingsw et	-212				
Saldi 2024-2028 na meicirculaire	**807**	**1.484**	**-2.129**	**-1.996**	**-2.248**